

Rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Abakus AS

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Frøya kommune	16.02.2022	01/22
Saksbehandler	Helene Hvidsten	
Arkivkode	FE - 037, TI - &58	
Arkivsaknr	21/52 - 8	

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapport fra eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Abakus AS til orientering, og legger frem følgende innstilling for kommunestyret:

1. Kommunestyret tar rapporten om eierskapskontroll i Abakus AS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
  - a. beskrive formålet og føringene for eierskapet i Abakus på en tydeligere måte når eierskapsmeldingen blir revidert
  - b. følge opp bestemmelsen i eierskapsmeldingen om et eierutvalg
  - c. sørge for at eierskapsmeldingens generelle prinsipper for alt kommunalt eierskap blir formidlet til Abakus
  - d. vurdere årlige rapporteringsrutiner til kommunestyret om virksomheten og tilstanden til Abakus og øvrige selskaper
3. Kommunestyret tar rapporten fra forvaltningsrevisjon i Abakus AS til orientering.
4. Kommunestyret ber kommunens eierrepresentant i generalforsamlingen følge opp anbefalinger til selskapets styre om at:
  - e. styre utøver kontroll med at rutinene på innkjøpsområdet overholdes
  - f. styret gjennomgår selskapets risikoeksponering systematisk og regelmessig
  - g. avtaler om tjenesteytingen til kommunene blir formalisert

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om oppfølgingen av punkt 2 og eierrepresentant om oppfølgingen av punkt 4 innen utgangen av desember 2022.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll Abakus AS

Saksopplysninger

I januar 2021 fikk kontrollutvalget en henvendelse fra Kontrollutvalg Fjell om deltakelse i en felles forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for eierkommunene i Abakus AS. Kontrollutvalget i Frøya vedtok den 10.2.21, sak 5/21 at de ønsket å delta i prosjektet, og prosjektplanen ble vedtatt 15.9.21, sak 29/21. Åtte av selskapets eierkommuner sluttet seg til prosjektet.

Eierskapskontroll

Revisor har undersøkt om kommunens eierskap blir utøvd i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og normer for god eierstyring.

Revisor konkluderer med at rollefordelingen i Frøya kommune i hovedsak er i tråd med normer for god eierstyring. Revisor bemerker at kommunedirektør er første vara til styret i Abakus. Dette kan medføre habilitetsproblemer dersom selskapet er part i en sak som behandles av kommunen.

Kommunens eierskapsmelding er fra 2018, og revisor mener at omtalen av Abakus er mangelfull. Eiermeldingen har noen generelle føringer om samfunnsansvar og meroffentlighet, og dette er føringer som selskapet bør gjøres kjent med. Revisor har også merket seg det er en bestemmelse i eiermeldingen om at kommunen skal ha et eierutvalg, men at dette ikke er fulgt opp. Etter revisors mening bør kommunen vurdere om det skal etableres rapporteringsrutiner for Abakus og for andre selskaper.

Revisors anbefalinger til kommunen:

- beskrive formålet og føringene for eierskapet i Abakus på en tydeligere måte når eierskapsmeldingen blir revidert
- følge opp bestemmelsen i eierskapsmeldingen om et eierutvalg
- sørge for at eierskapsmeldingens generelle prinsipper for alt kommunalt eierskap blir formidlet til Abakus
- vurdere årlige rapporteringsrutiner til kommunestyret om virksomheten og tilstanden til Abakus og øvrige selskaper
- være bevisst på mulige rollekonflikter ved valg av styremedlemmer

Forvaltningsrevisjon

Formålet med forvaltningsrevisjonen av Abakus har vært å finne ut om kommunene er fornøyde med tjenestene, om selskapsforvaltningen er underlagt betryggende kontroll, og om samhandlingen med kommunene fungerer tilfredsstillende.

Kundetilfredshet

Revisor gjennomførte en spørreundersøkelse blant administrative ledere hos deltakerkommunene. Respondentene ga gjennomgående positive tilbakemeldinger rundt vurdering av selskapets kompetansenivå, servicenivå og bidrag til regeletterlevelse og innkjøpsetikk. Kundene var noe splittet i synet på om Abakus hadde tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene sine, og det kom noen kritiske tilbakemeldinger om hvordan avtaleoversikten ble tilrettelagt.

Selskapets kapasitet, kompetanse og internkontroll

Revisjonen mener at selskapet har tilstrekkelig kapasitet til å ivareta de oppgavene kommunene betaler for. Revisjonen har merket seg at kundene til tider har opplevd at selskapets kapasitet har vært for knapp. Dette er ikke uvanlig for virksomheter som blir finansiert med offentlige midler.

Revisjonen har gått gjennom selskapets styrende dokumenter og internkontrollrutiner, og mener at disse i hovedsak er på plass. Styret har ansvar for å påse at internkontrollrutinene på innkjøpsområdet blir fulgt, og at selskapets risikoforhold blir systematisk gjennomgått og dokumentert. Etter revisjonens mening har ikke disse to styreoppgavene blitt tilstrekkelig ivaretatt, noe revisor anbefaler selskapet å ta tak i.

Samhandling med kommunene

Revisjonen mener at rolle- og ansvarsforholdene i anskaffelsesarbeidet er tilstrekkelig avklart. Revisor har imidlertid merket seg at det er mangler ved avtaledokumentene, og at det virker å være noen svakheter ved de hjelpemidlene som Abakus har tilbudt kommunene.

Revisor anbefaler Abakus å sørge for at:

- selskapets styre utøver kontroll med at rutinene på innkjøpsområdet overholdes
- styret gjennomgår selskapets risikoeksponering systematisk og regelmessig
- avtaler om tjenesteytingen til kommunene blir formalisert

Vurdering og konklusjon

Rapporten er i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Problemstillingene er grundig undersøkt og dokumentert, og gir Frøya kommune nyttig informasjon om kommunens utøvelse av sitt eierskap i selskapet. Rapporten gir også grundig informasjon om hvor fornøyd

eierkommunene er med leveransen, om Abakus har nødvendig kapasitet, og om samhandlingen med kommunene fungerer tilfredsstillende.

Når det gjelder kommunens eierstyring i et aksjeselskap har dette et indirekte preg, hvor eiernes myndighet utøves i generalforsamlinger gjennom en eierrepresentant (i Frøyas tilfelle er ordfører eierrepresentant). Eierrepresentant møter på vegne av kommunen i generalforsamlinger. Dette betyr at eierrepresentant forholder seg til selskapet gjennom generalforsamling og eiermøter, og selskapets styre og daglige leder ivaretar selskapets virksomhet. Som følge av dette bør kontrollutvalget, og i neste omgang kommunestyret, be kommunens eierrepresentant ta med seg rapportens anbefalinger til selskapets generalforsamling og eiermøter.

Kontrollutvalget kan sende rapporten til kommunestyret for politisk behandling.